კვლევითი
ინსტიტუტი
Gnomon Wise

კავკასიის ეკონომიკის ყოველთვიური მიმოხილვა

სექტემბერი 2023

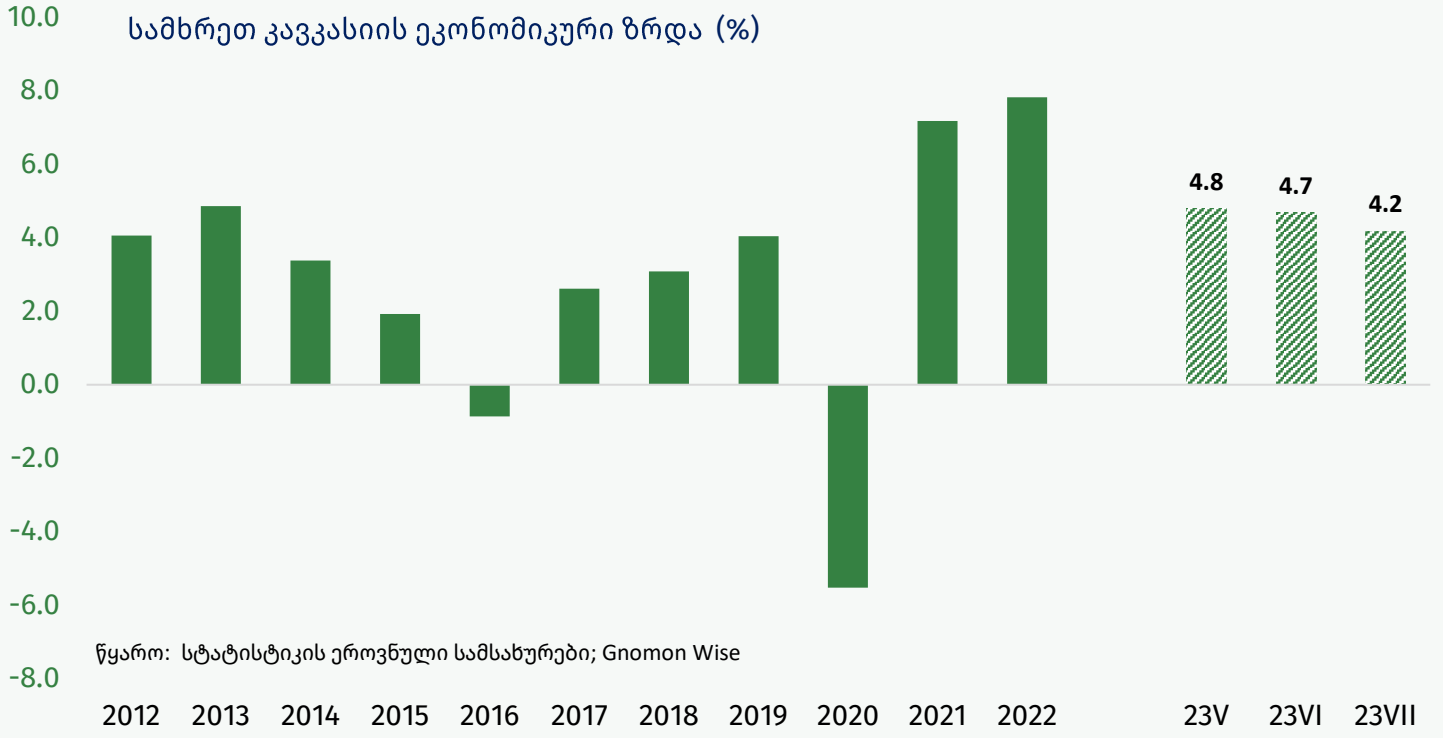

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახურები; Gnomon Wise

სამხრეთ კავკასიაში 2022 წელს არსებული მაღალი ეკონომიკური ზრდის და ინფლაციის ტემპი მიმდინარე წლიდან შემცირებულია. 2023 წლის პირველი შვიდი თვის მდგომარეობით, კავკასიის ეკონომიკის ზრდა 4.2%-ია, სადაც გამორჩეული ქვეყანა სომხეთია. ამ უკანასკნელში ზრდა ორნიშნა მაჩვენებელზე ნარჩუნდება. მაღალ მაჩვენებელზე რჩება აზერბაიჯანში ინფლაცია, ხოლო საქართველოსა და სომხეთში თვალსაჩინოდ შემცირებულია. ამ პირობებში აზერბაიჯანის ცენტრალური ბანკი მონეტარულ პოლიტიკას უცვლელს ტოვებს, ხოლო საქართველოსა და სომხეთში პოლიტიკის შერბილება დაიწყო.

ეკონომიკური ზრდა

ბოლო ათწლეულში კავკასიის საშუალო წლიური ზრდა 2.9% იყო. პანდემიის პირველ წელს რეგიონის ეკონომიკა 5.5%-ით შემცირდა. მომდევნო ორი წელს კი აღდგენის სწრაფი ტემპი იყო. 2021 წელს კავკასიის ეკონომიკური ზრდა 7.2%-ს შეადგენდა, რაც 2022 წელს 7.8% იყო. გასული წელს მაღალი ზრდით სომხეთი და საქართველო გამოირჩეოდა.

სომხეთში ეკონომიკა 14.2%-ით გაიზარდა, ხოლო საქართველოში 10.1%-ით. ამ ქვეყნების ზრდაში არსებითი წვლილი რუსეთიდან მიგრანტებმა და შესაბამისად, ფინანსურმა ნაკადებმა ითამაშა. 2022 წელს აზერბაიჯანის ეკონომიკა 4.6%-ით გაიზარდა. მიმდინარე წლის პირველ შვიდ თვეში კავკასიის საშუალო ზრდა 4.2%-ია, რაც ივნისში 4.7% იყო.

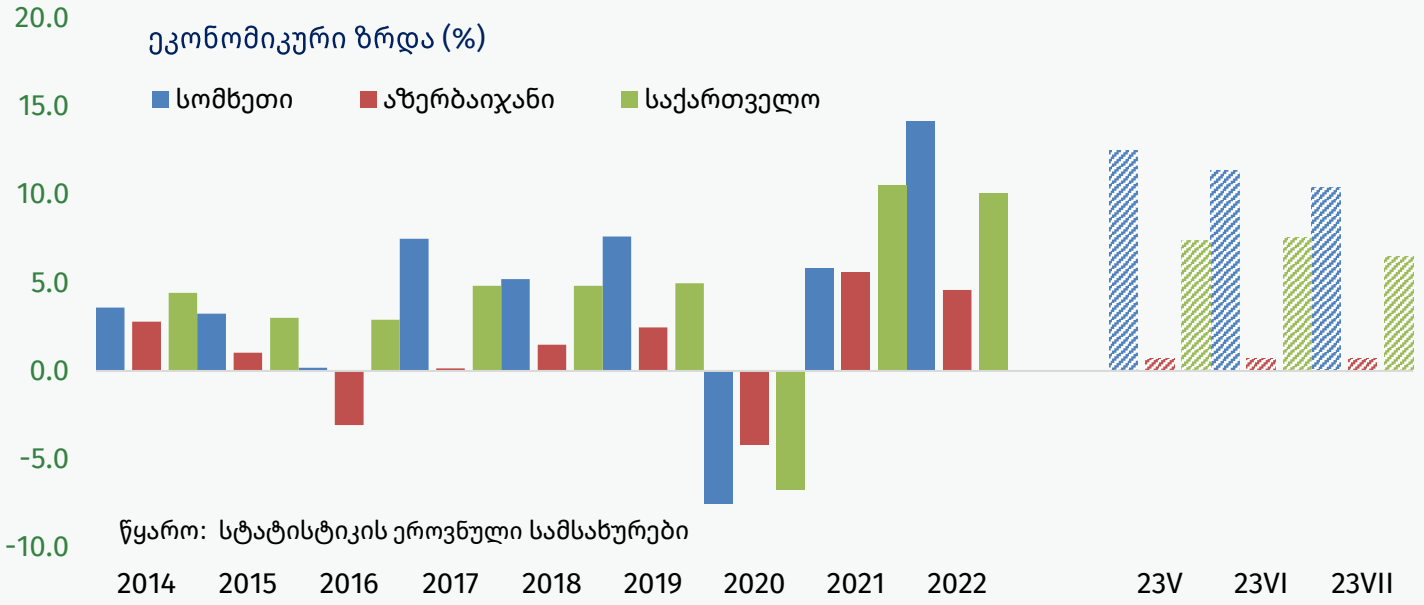

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახურები

ამ პერიოდში, ზრდის შედარებით მაღალი ნიშნული სომხეთშია. ამ უკანასკნელის ზრდა 10.4%-ს შეადგენს. ივლისში სომხეთის ეკონომიკა 6.0%-ით გაიზარდა. ზრდაში განსაკუთრებული წვლილი სავაჭრო სექტორს გააჩნდა, რომელიც სომხეთის ეკონომიკის არსებითი ნაწილია. ივლისში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, სავაჭრო ბრუნვა 23.0%-ით გაიზარდა, ხოლო მშენებლობის სექტორის ზრდა 17.2%-ს შეადგენს. იანვარ-ივლისში საქართველოს ეკონომიკის საშუალო ზრდამ 6.5% შეადგინა. ივლისში ზრდის ნიშნული 5.5% იყო. მიმდინარე წლის მეშვიდე თვეს ზრდის ტემპი შემცირებულია.

საქართველოშიც დადებითი კონტრიბუცია სავაჭრო და სამშენებლო სექტორებს გააჩნდა. მიმდინარე პერიოდში აზერბაიჯანის ეკონომიკა დაბალი ზრდით ხასიათდება. იანვარ-ივლისში, წინა წელთან შედარებით, ეკონომიკა მხოლოდ 0.7%-ით არის გაზრდილი. თუმცა, ნავთობისა და გაზის ინდუსტრიის გარეშე, სხვა დანარჩენი სექტორების ზრდა შედარებით მაღალი, 3.4%-ია. ეს სექტორები კი მთლიანი ეკონომიკის 39.3%-ია. თავად ნავთობისა და გაზის ინდუსტრიაში არასახარბიელო მდგომარეობა ამ უკანასკნელზე ფასების ვარდნას უკავშირდება. შედეგად, ამ სექტორში დამატებული ღირებულება 2.2%-ით შემცირდა.

სამომხმარებლო ფასები

ბოლო ათწლეულში სამხრეთ კავკასიის ქვეყნების ინფლაციის დონე განსხვავებულია. 2013-22 წლებში საშუალო წლიური ინფლაცია აზერბაიჯანში 6.0% იყო, ხოლო საქართველოში - 4.9%. ამ პერიოდში ინფლაციის დაბალი ნიშნული, საშუალოდ 3.3%, სომხეთში იყო. 2022 წელსაც სამომხმარებლო ფასების ზრდა საშუალოდ 8.5%-ს შეადგენდა. აზერბაიჯანსა და საქართველოში 12.2% და 11.9% -ები იყო.

მიმდინარე წელს კავკასიის ქვეყნებში ინფლაციის ტემპი შემცირებულია. აგვისტოში სომხეთში დეფლაციამ 0.2% შეადგინა, რაც ივლისთან შედარებით, 0.1 პროცენტული პუნქტით ნაკლებია. ამ პერიოდში, საქართველოში ინფლაცია 0.9%-ია, რომელიც წინა თვესთან შედარებით, 0.6 პროცენტული პუნქტით არის გაზრდილი. აზერბაიჯანში კი ინფლაცია კვლავ მაღალი რჩება. აგვისტოში სამომხმარებლო ფასების წლიური ზრდა 8.0% იყო. ივლისში - 9.4%.

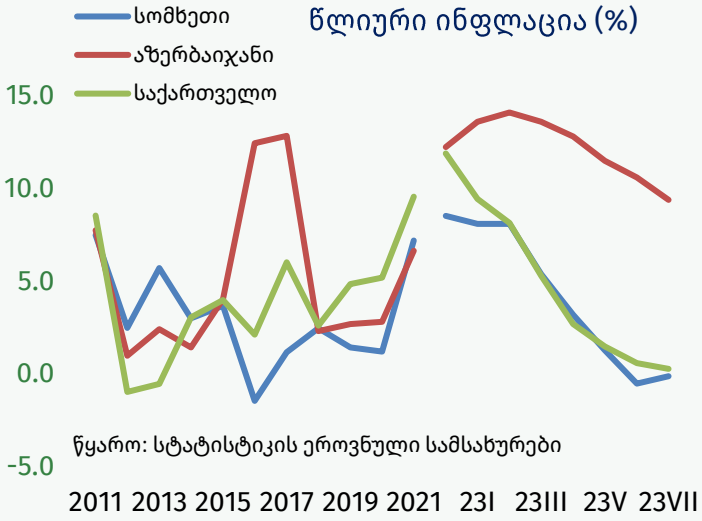

მონეტარული პოლიტიკა

ბოლო წლებში მაღალი ინფლაციის საპასუხოდ, ცენტრალურმა ბანკებმა რეაგირება სხვადასხვა დროს და მასშტაბით დაიწყეს.

სომხეთში მონეტარული პოლიტიკის გამკაცრება ჯერ კიდევ 2021 წლის მაისში დაიწყო, როცა განაკვეთი 5.5%-იდან 6.0%-მდე გაიზარდა. ამ პერიოდიდან სომხეთის ცენტრალური ბანკი პოლიტიკის განაკვეთს ინტენსიურად ზრდიდა, რაც 2022 წლის ბოლოს უკვე 10.75% იყო. ცენტრალურ ბანკში ბოლო გადაწყვეტილება განაკვეთზე 2023 წლის აგვისტოში იყო, სადაც პოლიტიკა 10.25%-მდე შემცირდა.

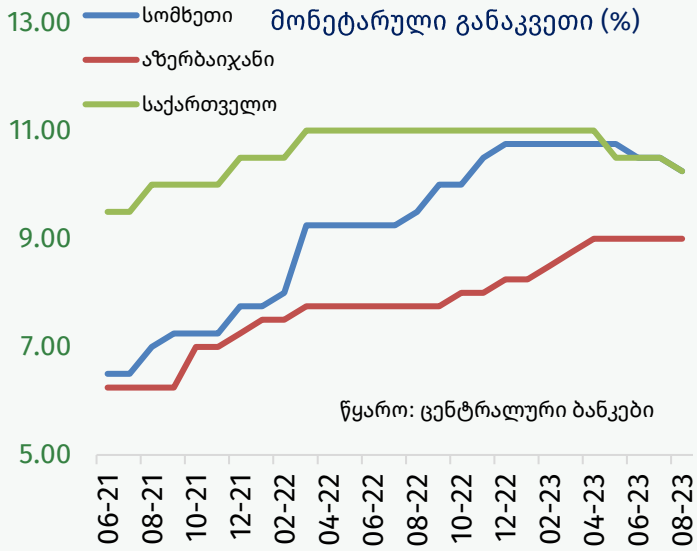

საქართველოში მონეტარული განაკვეთის გამკაცრება 2021 წლის აგვისტოში დაიწყო. ამ დროს განაკვეთი 9.5%-დან 10.0%-მდე გაიზარდა. მომდევნო ზრდა 2021 წლის დეკემბერში, 10.5%-მდე იყო. 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის მარტამდე პოლიტიკის განაკვეთი უცვლელად, 11.0%-ზე ნარჩუნდებოდა. ეროვნული ბანკის ბოლო, 02 აგვისტოს სხდომაზე პოლიტიკა 10.25%-მდე შემცირდა. მორიგი სხდომა 13 სექტემბერს გაიმართება.

აზერბაიჯანის ცენტრალური ბანკი პოლიტიკის გამკაცრებისგან თავს იკავებდა. ხანგრძლივი პერიოდის შემდეგ, 2021 წლის ოქტომბერში განაკვეთი 6.25%-დან 7.0%-მდე გაიზარდა. 2022 წლის დეკემბრიდან რეფინანსირების ზრდა დაიწყო, მაგრამ ბოლო სხდომაზე უცვლელი, 9.0% დარჩა. ბანკის მმართველთა საბჭო მომდევნო გადაწყვეტილების მისაღებად სექტემბერში შეიკრიბება.

კვლევითი ინსტიტუტი - Gnomon Wise

ვინ ვართ

Gnomon Wise საქართველოს უნივერსიტეტთან არსებული დამოუკიდებელი კვლევითი ინსტიტუტია. ჩვენი გუნდი დემოკრატიული ღირებულებების მქონე, სხვადასხვა კვალიფიკაციის, გამოცდილ მკვლევრებს აერთიანებს. გუნდის თითოეულ წევრს ღრმად გვწამს, რომ ჩვენ მიერ კეთილსინდისიერად წარმოებული ცოდნით, ვაძლიერებთ ინდივიდს და შესაბამისად, ხელს ვუწყობთ კაცობრიობის კეთილდღეობას.

რას ვაკეთებთ

ჩვენ ვაწარმოებთ სიღრმისეულ, მრავალმხრივ ცოდნას და უზრუნველვყოფთ მის სათანადო გავრცელებას. ქვეყნის დემოკრატიული განვითარების მიზნით, ხელს ვუწყობთ საჯარო პოლიტიკაში აკადემიური სივრცის როლისა და საზოგადოების ჩართულობის ზრდას, რითაც ცოდნაზე დამყარებულ, საზოგადოებაზე ორიენტირებული გადაწყვეტილებების მიღების პროცესს ვახალისებთ.

ჩვენ ვცვლით იდეებს და ამავდროულად, საზოგადოების თითოეულ წევრს ვაძლევთ საშუალებას თავადაც იყოს იდეათა ბაზრის მნიშვნელოვანი კონტრიბუტორი.

როგორ ვაკეთებთ

დამოუკიდებლად ან ადგილობრივი თუ საერთაშორისო ექსპერტების დახმარებით, ჩვენ ვაწარმოებთ აკადემიურ და გამოყენებით კვლევებს, ანგარიშებს, ანალიტიკურ დოკუმენტებს. სამთავრობო უწყებების, არასამთავრობო ორგანიზაციების და სხვა ინტერესთა ჯგუფების ჩართულობით, შევიმუშავებთ პოლიტიკის დოკუმენტებსა და რეკომენდაციებს. იდეათა გაცვლის მიზნით, ორგანიზებას ვუწევთ კონფერენციებსა და დისკუსიებს.

www.gnomonwise.org **info@gnomonwise.org**